

KIM JEST OFIARA

Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13.

Można wyróżnić cztery zasadnicze elementy, które charakteryzują osobę pozostającą w biernej postawie wobec stosowanej wobec niej przemocy:

- **silna wyuczona bezradność** – wynika zwykle z doświadczeń relacji z innymi ludźmi, głównie rodzicami: nic nie możesz zrobić, a powtarzające się porażki w próbach unikania cierpienia powoduje głębokie poczucie bezradności, postrzeganie własnej sytuacji jako beznadziejnej;
- **współuzależnienie** – gotowość do przyjęcia na siebie odpowiedzialności za cudze zachowanie, co zwykle dotyczy dzieci, bo łatwiej wmówić osobie słabszej poczucie winy za istniejący stan rzeczy;
- **silna hierarchia w rodzinie** – w rodzinach despotycznych, gdzie brak partnerstwa, relacje oparte są na silnie naznaczonej hierarchii, co sprzyja trwaniu w roli ofiary;
- **poczucie bycia przedmiotem** – przyjmowanie pozycji przedmiotowej, zgoda na bycie instrumentem cudzych pragnień i celów, co ma związek z niskim poczuciem własnej wartości, silnie uwewnętrznionym poczuciem winy, znika natomiast poczucie godności osobistej, potrzeba akceptacji siebie oraz miłości.

Trudno powiedzieć, które z tych elementów są przyczynami, a które skutkami doświadczenia złego traktowania w rodzinie, ponieważ cechy, które sprzyjają stawianiu się ofiarą mogą wzmacniać się w czasie trwania w tej roli.

Istnieje także szereg czynników ryzyka, które powodują, że bezpieczeństwo dziecka – ofiary przemocy, może być zagrożone:

- waga urodzeniowa – 2 kg lub poniżej;
- liczne pobyty dziecka w szpitalu przed 2 r. ż., stwierdzenie choroby przewlekłej, wymagającej długotrwałego leczenia;
- dziecko widziane jako „nienormalne”, chore, upośledzone;
- brak medycznego nadzoru nad matką w okresie ciąży;
- dłuższe, co najmniej 15-dniowe oddzielenie dziecka od matki w okresie noworodkowym;
- umieszczenie dziecka poza domem rodzinnym trwające dłużej niż 3 miesiące;
- dziecko „niewygodne”, nieplanowane, widziane jako trudne np. płacze, nie śpi;
- nadpobudliwość lub wady rozwojowe dziecka;
- chłopcy częściej niż dziewczynki stają się ofiarami przemocy.